

Lőrincz György

Az öregségről

Amióta az öregség kapujában állok, egyre többször és többször teszem fel a kérdést: valóban olyan szörnyűséges dolog az öregség? Vajon az elhasználódott, megfáradt test fogságba zárja a szellemet is? Az öregedés a szomorúság feneketlen kútja, nincs benne semmi öröm és szépség, csak a lelki és fizikai fájdalom? *Magány? Egyedüllét?* Az ember saját fontosságának és hasznosságának a fokozatos elvesztésével valóban a társadalom peremére szorul? Testünk már nem az öröök hordozója, s csak a fájdalom s az elmúlás szomorúsága lehet a sajátja?

Vagy a szélsőségeket leszámítva – tehát beteg, megkeseredett, nyáladzó, szenilis, fősvény, gyűlölködő – a többség a maga természetességében éli meg az öregséget? Az öregséget? S az öregség maga nem szegényíti, szűkíti le őket, sem lelki szépségeikben, sem fizikai valóságukban? Hisz, láttam szép, szelíd, kedves, kecses, gondozott, elegáns öregeket is, akiknek jósága, szépsége szinte kihívás a környezet számára, ahogy csúnya és elviselhetetlen fiatalokat is.

Hiszem és vallom, lehetnek olyanok is köztünk, akik gyűlölik a fiatalságot, mert rajtuk keresztül tapasztalják meg a saját öregségüket. Hisz, hányan és hányan vagyunk, akik először az unokáink láttán tesszük fel a kérdést, valóban öregedek én is? A rég nem látott barátaink láttán: valóban ilyen öreg lennék én is? Ráncos, gyűrött, kialvatlan? Én? És reggel rettegve nézünk a tükörbe, keressük az első ráncot, az első fehér hajszálat, hogy aztán megnyugodva nyugtázzuk: az ősz hajszál nálunk nem az öregség jele, ellenkezőleg, sárm, a hiúságunk fokozója!

Nem, ez nem lehet igaz, gondoljuk magunkban, én még nem vagyok ilyen öreg. Ő igen. De én? Mert nap mint nap látjuk magunkat a tükörben, hozzászokunk a saját arcunkhoz, a saját öregségünkhöz, nem látjuk meg, fedezzük fel magunkon az öregség jegyeit?! S ha mégis? Nincs helyünk az utcán, a vendéglőkben, társaságban? Nem kacaghatunk, nem táncolhatunk – a társadalom kiközösít az öregségünk okán? Vagy ha nem is, csak elvisel?

Tagadhatatlan tény, mindenkit foglalkoztat az öregség. A korban előrehaladva egyre többször és többször azon kapjuk magunkat, hogy bárhol is járunk, figyelmünk egyre inkább az öregekre irányul, s azok közül is az elesettekre, nyomorékokra, a sánta, fogatlan, rosszul öltözöttekre – a szép, egészséges, vidám, elegáns, jól öltözött öregeket szinte észre sem vesszük – s valahányszor csak ilyen látunk belénk is nyílal rögtön a rettegés! Vajon ilyen leszek én is? Nekem is ilyen sors jut? Nekem?!

Tény, hogy a különböző korok és különböző társadalmak más és másképp viszonyultak az öregekhez. Általában minden társadalmon belül az öregek a társa-

dalom teljes értékű tagjai akarnak maradni, viszont ez egyéneként változó. *Azt is mondhatnám: mindenki a saját megérdemelt öregségét éli meg.* Ahogy ő viszonyult az elődeihez. Ezzel együtt is, vannak, akik nem tudják elfogadni az öregedés tényét. Egyesek számára szinte nincs is más öröm, mint a *túlélés* öröme. Ha gyászjelentést lát. Ilyenkor megnyugszik és megvigasztalódik – *nem én haltam meg.*

Tudomásul kell vennünk: az öregséggel nem lezárul az élet. Sőt a teljes emberi élet kezdete lehet. Kitolhatjuk a megismerés határait. Gazdagodhatunk. Mert időmilliomosokká lettünk – érdeklődésünket arra fordíthatjuk, amelyre nem jutott idő korábban. Hobbijainkra. A megálmodott, de soha el nem ért kedvteléseinkre. A megismerés újabb és újabb örömeire! Mert az öregség *az érdeklődés elvesztésével kezdődik.* Ha már nincs kívánságunk, nem vagyunk kíváncsiak, nincsenek kérdéseink. Nem vágyunk semmire. Nem véletlenül a kérdezés igazi művészei a gyermekek. Az öregség nem a fehér hajszállal, az első ránccal, hanem azzal kezdődik, ha úgy hisszük, *hogy mi már a létezés minden kérdésére választ kaptunk.* Amíg vannak kérdéseink, és újra és újra rá tudunk csodálkozni a világra, – nem vagyunk öregek. Az öregség *csak* készülődés a kilépésre a végtelenbe, a végső cél előkészítése, a megtisztulás katarzisa. Viszont, egyetlen kérdést, „mi a halál”? – nem szabad feltennünk soha. A halál kérdésére az életből nem lehet választ adni, és ezért felesleges is feltennünk.

Az öregség a létezés öröme. Legfőbb értelme – önmaga léte. *És legfőbb öröme,* hogy csak fiatalok vesznek körül.

Az elégedetleneknek:

„Ne nyugtalanodj, hogy megöregedtél, másoknak ez sem sikerült”.

„A boldogság ára”...

A cím nem pontos. A pontos cím valójában és szabad fordításban az lehetne: „Az a fizetés, amely biztosítaná mindenki számára a boldogságot”... És persze Amerikában. És meg is mondják. Pontosan.

Megmondom őszintén, ahogy megláttam a cikket, el is fogott rögtön az izgalom, mert egész életemben többnyire csak ez izgatott. A boldogság ára! Hogy mennyi pénztől lennék, lehetnék én boldog. Mennyi pénzzel a zsebemben nyújtózkodhatnék el a boldogságban, süttethetném a hasamat a nappal?

Nos, az a fizetés, amely biztosíthatja a boldogságot Amerikában, a princetomi egyetem kutatói szerint – mert persze az egyik leghíresebb egyetem foglalkozott a témával – havi 6250 dollár. S hogy a tévedés kizárható legyen, a román National újság szerkesztői megadják az összeg értékét euróban is: tehát 4770 „ejró”. Havon-

ta. Igen, csak ennyi kell a boldogsághoz, s ha ez megvan, röpködhetne köröttünk a boldogság kék madara. Úgy, hogy talán le sem szállna! Soha!

A cikk, amelyet az újság idéz, hogy ne kelljen számolnunk, törjük a fejünket, megadja az éves pontos összeget is, ami évi 75 000 dollár.

Arról persze, nem szól a fáma, hogy ez az összeg, az egy keresőre jutó összeg-e, vagy a családtagonként számolt? Amerikáról lévén szó, elhithető az előbbi is! Van-nak még hiányosságai a princetoni egyetem által vezetett kutatásoknak is. Szerintünk.

Nos, ami minket illet, s ami a leglényegesebb, most már megtudhattuk mi is örökre és végérvényesen, hogy miért él annyi szomorú és üres tekintetű ember ebben az országban. És persze azt is, hogyha ez az összeg számunkra is igaz lenne, lehetne, akkor mi soha nem lehetnénk boldogok. Nem és nem. Bár feltételezem, hogy nálunk – szegény ember vízzel főz alapon – ez az összeg, ha valahol az amerikaiak a tíz százaléka lenne, már akkor is repdeshetnénk a boldogságtól. A földtől elválna a lábunk! Lebegnénk a föld és ég között. Mert ez olyan összeg, amelyről legfeljebb pár száz ember álmodhat magának városunkban, legfeljebb tehát annyian élnének boldogan. És mi, a többiek? Nos, mi, a többiek, esetleg csak szomorkodhatnánk, irigykedhetnénk. Nézhetnénk át a kerítés fölött, hogy a másoknak honnan, miből futja! Persze, kérdés lehetne az is, hogy mennyi a boldogság ára itt, szép hazánkban? És itt az alkalom, javasolni is fogom már most, és itt, a Babes-Bolyai Egyetem kutatóinak, hogy nem ártana egy tanulmányt elkészíteni itt is erről a témáról! De addig is, amíg elkészül az a tanulmány, elmondom én is a szerény véleményemet erről. Gondolom, Önök is megtapasztalhatták, kedves olvasóim, akinek, akinek mindene megvan, az olyan embernek még apró örömei sincsenek. Gondolják csak el, milyen lehet egy ilyen embernek az élete. Ül otthon, kávézik a teraszon, bámul bele a napba, s arra gondol, hogy mitől is lenne boldog. És sorra veszi! Az utazástól? Hisz járt már Kínában is. Brazíliában. Palma de Mallorcán! A Fülöp-szigeteken! Hogy Rómáról, Barcelonáról ne is beszéljek. Ez tehát ki van pipálva! Egy szép nő, férfi? Megkapta azt is, most érkezett haza külföldről, egy üzleti tanácskozásról, ahová persze a titkárnőjét is vitte, s olyan, mint, egy kicsavart citrom. Trappás, fárasztó volt az út. Egy újabb autótól? Az is van! Vagy egy háztól Miami-ban? De hisz ott is van! Sőt! A Riviérán is! Az Azori-szigeteken! A hegyekben s a tengerparton. És sorolhatnám! Akinek mindene megvan – higgyék el nekem, és ezt nagyon komolyan mondom –, annak még, apró, kised örömei, sincsenek! Olyan mindennaposak, hogy lám, ma is jutott kenyérre, húsrá, tejre, vajra! A bort már nem is említem! És ráadásul, akinek mindene megvan, az már nem is vágyik semmire! Vágyai sincsenek! Kiürült a lelke! Igen! Akinek mindene megvan, az olyan, kedves olvasóim, megöli az unalom!